

ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ЗМУЩАНЬ НАД ЖИДАМИ В ПОЛЬЩІ

НЮ ЙОРК. — Д-р Джозеф Тененбаум, голова виконувального комітету "Американс Джаїш Конгрес", зрезигнував з голоства "Комітету доброзичливості між Поляками і Жидами", а за причину резигнації подав переслідування Жидів у Польщі.

Отсей комітет засновано тому два роки заходами Федерації Польських Жидів в Америці. Почесним президентом комітету є д-р М. Маршлевський, польський генеральний консул у Нью-Йорку. Комітет має на цілі довести до зближення між Жидами і Поляками та до співпраці в користь обох народів в польській державі.

Д-р Тененбаум в'їздив до польського амбасадора Біліновича листа, в якому подає причини своєї резигнації. Він каже, що польський уряд провів супроти Жидів таку політику, яка доводить Жидів у Польщі до цілковитого збідніння і руїни. Мілья 3,000,000 Жидів у Польщі, каже Тененбаум, падає розпачу й тому так прихотіється стрітись тепер з такими небезпечними явищами, як масові самогубства серед Жидів. Буденними є також такі випадки між Жидами в Польщі, що матір продає свої діти, щоб дістати що їсти.

Крім того, пише Тененбаум, польський уряд не порикує ніяких кроків, щоб здержати антисемітські погроми, які дали продовжуються. А прещін, каже Тененбаум, Жиди старались заходами цього комітету всіми силами ратувати в останніх двох роках сплячене польське ім'я з думкою, що чейже польський уряд розв'язав за те польсько-жидівське питання.

Польський генеральний консул заявив, що велика шкода, що Тененбаум уступає, та що він надіється, що польський уряд так доведе до згоди між Жидами і Поляками.

НАТИСКАЮТЬ НА ЯПОНОЦЬ МОРАЛЬНО.
ВАШІНГТОН. — Секретар стейту Стімсон мав довшу розмову телефоном з амбасадором Лосом у Парижі в справі японсько-китайського конфлікту. З тієї розмови можна виснобити тільки те, що З'юнічен Держави є наразі проти економічного бойкоту Японії, а заявляються за дальший моральний натиск.

Амбасадор Дос готов засідати в Лізі Націй як репрезентатив Америки, коли Ліга схоче лагодити спір між Японією і Китаєм, покинувшись на пакт Келлога-Бріана.

З ІСТОРІЇ НЮЙОРСЬКИХ ХАБАРНИКІВ.
НЮ ЙОРК. — Лейсгаузна комісія, яка провирке адміністрацію міста, дійшла до того, що в тім часі, коли Олвані був головою Тамані Гол, його адвокатська фірма переплатила ріжні судові ухвалені кофесійні справи, на яких заробила \$206,458.48. У всіх тих випадках підставлено інших адвокатів, котрим фірма відступала з побраної суми мало винагородження. Доперва тепер викрито, що всі ті справи були спершу відкинені, а потім подогоджувано їх корисно дорогою відлику, а відлики виготовлявала фірма Олвані.

ГРАТУЛЮЮТЬ ВОКЕРОВИ.
НЮ ЙОРК. — Мейор Вокер одержує з всіх сторін Америки градуляції з того приводу, що він їде до Каліфорнії вставитися за Мунія.

ПРЕЗИДЕНТ БІЛЬШЕ ДБАЄ ЗА ДОБРО ДЕРЖАВИ НЬК ВЛАСНЕ.

НЮ ЙОРК. — Патрик Горді, секретар війни, говорив на обіді Торговельної Палати про нові податки. Він підкреслює, що такими податками президент руйнує свої шанси бути наново вибраним президентом. Так думають многи, говорив Горді, але президент тим не журиться, бо думає більше про добро держави ніж про своє власне.

АНГЛІЯ ПІШЛА ЗА АМЕРИКОЮ ЩОДО ТАРИФІВ.
ВАШІНГТОН. — Сенатор Кордаль Гол, демократ з Тенесі, каже, що Велика Британія наложила 100% що на ввіз товарів, щоб в той спосіб ратувати себе перед наслідками тої тарифи, яку заведено в З'юнічених Державах. Божевілля з високими тарифами уважає Гол великим нещастям.

ПОДЛИВІША ШЕРАМИ З РОБІТНИКАМИ.
ШІКАГО. — Річард Крейн мол., котрий помер 7 листопада в Нью-Йорку, поділив маеток на суму \$50,000,000. З того записав він у шерх для робітників своєї компанії \$1,200,000. Ще за свого життя роздав він робітникам шерх на суму \$12,500,000.

Він також розпорядився, щоб вразі, коли померуть його двоє дітей без залишення останньої волі, його маеток був поділений на дві часті: половина має бути розділена між робітниками, а друга має піти на добродійні цілі.

РАДИТИ ГУВЕРОВИ НЕ КАНДИДУВАТИ.
ШІКАГО. — Сенатор Гаймер Джонсон в Каліфорнії заявив, що Гувер зробив би велику прислугу республіканській партії, якби вже тепер заявив, так як Кулідж, що не буде кандидувати знову на президента.

1-го ЛІСТОПАДА НА ЧУЖИНИ

Прибита нудно до горен українська еміграція в Німеччині, серед неї немало таких членів, які їм приходиться терпіти в часі світової господарської кризи переживати, відчувати глибоко наше традиційне свято 1-го Листопада в день 2 листопада вчором.

По-ступинній бесіді проф. Кузель досить численно зібрав на публіку виступах короткого, але ядерного реферату п. В. Стахова про значіння листопада для всієї української нації. Витяг д-р Крупицький прочитав в німецькій мові свій реферат про господарство України, в якому доказав, що Україна може жити навіть у ніпіншні часи своїм самостійним життям, ба що більше, що вона може стати рішучим впливом на хліб світового господарства та світової кризи, навіваючи зв'язки з усім культурним світом, для якого, до речі кажучи, теперішня большевицько-московська система на Сході є замкнена. Сотник Фрід прочитав кілька уривків з історії 2-го галицького кінного полку, який-небудь час командував Ці. Короткі нарис с дали присутнім, особливо тим, що так би сказали, пороку не мочили, обрали тим обставинам, серед яких приходилося тоді битись німцям стрільцям за волю України проти безчислових ворогів, як своїх так і чужих. На тому це скромне свято закінчилося.

Ніпередодні відправлено в українській церкві в Берліні панхиду за всіх погібших за волю, а особливо за бл. п. нашого міністра військових справ, Вітовського, та його ад'ютанта, Чучмана, яких не поділила ворожа куля навіть на чужині. В той сам день українські студентські товариства "Зарево" зложили на гробі Вітовського, який є патріотом товариства, вінець з національними стяжками. Також наші бувший диктатор зложив на себе вінець, на двоє з жовтих та блакитних стяжками, хоч не тепер не відповіли його "червоний" політиці.

КОНФІСКАТА ЗБІРКИ ПОЕЗІЙ У КРАВЧЕНКО.

На днях стався нашій величнійшій Юліанті У. Кравченко велика криза. Нізку плодів її великого духа під "Дні Неї" все, що слетіли у неміручку китицю квіток, старалась побибати світ, наділись зайти у кожну хату, в кожній руці і розбудити духа, забрала політична влада. Поет, друкуючи вже в більший частині по ріжних часописах і журналах, перейшли цілком центру. Забрала нічому поет, з ревізій і при цьому заявив, будиште поета не мелювати як У. Кравченко, що приїхав з Росії і цілком примігав, яких не вислали до Перемішля, забрала у видавництва "Зоряний Книгозбірник" в Колоді. Виправді внісся спротив у справі конфіскації, але чи висла буде позитивний, ніщо не знає.

ЧОТИРИНАДЦЬ ДНІВ АНТИЧУ ЗА ТРИЗУБ.

Стандартнісць старство покосило галову "Прогреси" в Еуподі, Стелла Кавка, 14-літній арешт за тризуб, який їм виставляв своїм над куртиною, тризуб цей висів так уже 10 літ. Проти нашої нашої нашої старості він українян відкинув до суду.

УКРАЇНСЬКА ПРОГРАМА НА РАДІО

В вівторок, дня 22 листопада, в годині 8:30 раню, буде українська аудіо програма на радіо, зі станції WLBX 1500 кв. в Лонг Айленді Сіті, давана українським підприємством "Сурма" в Нью-Йорку. Буде виступати українська молода банда зі Стелетон, Н. Й., під проводом п. Січчи.

КОНФІСКАТА ТВОРІВ ОЛЕСЯ В ПОЛЬЩІ

Розпорядком місцевої польської влади 12 вересня в р. сконфісковано у Львові однієї творів О. Олеса ("Збірка поезій", "Мою поім печаль мою"), що його було уміщено друком на два літ передтим.

РОЗВІЗАННЯ ПОВІТОВОЇ РАДИ ЧЕРНОВЕЦЬКОГО ПОВІТ.

Черновецький "Час" пише: Міністерство внутрішніх справ розв'язало повітову раду черновецького повіту, встановивши інтеримурій комісію, а в якій складаючі: Романушак Шимоніа, о. Арам Іван, Кісайгер Кароль, Попович Георгій, д-р Готліб Йосиф, помічник Карачен Олекс., Юлія Сербенко і полк. Василь Митрон. По національному складу до інтеримурій комісії 4 Румунів, 1 Поляк, 1 Німець, 1 Жид і, один Українець.

Мусимо застріслася надмодальні з Бріан Кімпліну, що був власником багатих у нафту теренів. Кость Кімпліну продав свої нафтові поля підприємству "Кредіту Мілінер". Одначе продаж наступний не за гроші, але за акції цього підприємства. Та коли вартість цих акцій цілком випала, Кімпліну остався вбогим чоловіком.

АК ОБКРАДКА ДЕРЖАВУ.

Як звісно, румунська держава закупила від нафтерського підприємства "Струа Ромула" велику кількість акцій, щоб домогтися підприємству виходу з фінансових труднощій. Тепер ставити такі самі претенсії підприємству "Кредіту Мілінер". Це підприємство видало в 1927 році на репрезентацію, графікації і т. п. не менше як 46 мільйонів і 120 тисяч левів.

"Епока" запитує тепер, що має означати ця фантастична цифра й хто удався цими мільйонами.

Даліше запитує "Епока", чи міністерство фінансів розпочало дослідок в справі заплати податків від тої суми, котрою наживилися ріжні гешефтери.

РАДІЙСЬКИЙ ВІСНЮС-ЛЮБ ГРИГОРІВ ВІДХОДИТ ЗІ ЛЬВОВА.

Львівська "Газета Порання" подає, що радійський віснюс-люб Г. Григорів, який на становищі віснюс-люба перебував у Львові близько 5 літ, покинув Львів. В поінформованих кругах, утвердять згада на газету, після переконання, що останні нещадні потягнення Григорієва в українських справах спричинили його переселення зі Львова.

ФАЛЬШИВКИ 5-30-Л-ТВОС.

У Валяно (пов. Лодзь) а-рештувала поліція Валасана Юга та Казимира Гітиско-Кого за те, що фальшивили 5-л-злотників і 1-л-фалшивили, мочили дукати в обіг. Вони тепер фальшивили дукати. Підчас ревізії знайдено в них багато фальшивих монет та приладів до фальшування.

СОБОР УСЬХ ПРАВОСЛАВНИХ ЦЕРКОВ.

Дня 10 червня 1932 р. збереться на Афонській Горі собор всіх православних церков цього світа. Кожну церкву будуть заступати два єпископи з рішенням правого мати в своїх супроводі двох радників, але ці не матимуть права голосу. Хоч у російській церкві тепер розкол, то вона все-таки буде на соборі заступлена. Собор має вирішити справу скликання 8. Вселенського собора православної церкви. Треба знати, що від 13 віку ні разу не був скликаний Вселенський собор православної церкви. Тому то багато церковних справ, що виникли протягом довгого часу, не були дотепер вирішені.

БАНК ДЛЯ ЖІНОК.

В Амстердамі є банк, з якого можуть користатися виключно жінки. Банк позичає жінкам те, що їм потрібно, а саме бере від своїх оліку інтереси жінкам, які відкидають на відпустку, або на дітями. За послужництвом цього банку справляють жінки вмір податків і провіряють господарку управу своїх маетків.

САМОГУБСТВО РУМУНСЬКОГО ПРОМИСЛОВЦЯ.

В Развалі застріслася надмодальні з Бріан Кімпліну, що був власником багатих у нафту теренів. Кость Кімпліну продав свої нафтові поля підприємству "Кредіту Мілінер". Одначе продаж наступний не за гроші, але за акції цього підприємства. Та коли вартість цих акцій цілком випала, Кімпліну остався вбогим чоловіком.

ПРИЧИННИ ДО ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ЗГОДИ.

Ми вже доносили про те, що якийсь записна рука висидяла у Львові моголу українських Січових Стрільців. "Газета Варшавська" з 16. X. н. р. ч. 316, пише про це подію під назвою "Українці висидяли в повітря моголу польських роїків" ось що: "У Виско, під загальною повістю, висидяли в повітря воїшкы моголу ч. 316 великої війни. Нема сумніву, що це загрозило для доконили українській "диаротомі". Читайте і дивуйтеся: чи не має бути жарти божевілля?

ДЕЩО ПРО МОРОЖЕНЕ НА ВУЛИЦІ.

Один лондонський лімер переїздив 35 пробок мороженого, яке проважали на вулиці. Тонда один міліард хороше-гого зареєсив-знайшовши він кожному "хистетичному" чені-метері "кого" мороженого бран їм зареєсив тифу, шкарп-пелі і міліард.

КОЛЬОНІСТІ ПРИВЕЗЛИ З СОБОЮ МАЛЯРИЮ.

З Констанції (Румунія) доноситься, що з останнім транспортом македонських кольоністів занесено в околицю Каліяр тропічну малярію. Дотепер умерли 4 кольоністи.

ВАТИКАН БУДЕ МАТИ ВЛАСНЕ КІНО.

У Ватикані переробляють тепер у справі будови власного кіно. В засад рішено по-строїти кіно, котре буде першим кіном Св. Престола.

ЯПОНОЦІ ЗАХОПИЛИ МІСТО ЦІЦКАР

КИТАЙСЬКА АРМІЯ ЗДЕМОРАЛІЗОВАНА. ЯПОНСЬКІ ЛІТАКИ БОМБАРДУЮТЬ НОВІ РАЙОНИ.

МУКПЕН (Манджурія). — Японська армія заняла місто Ціцкар, звідки дедві встигли утекти китайський генерал Ма. Заняття міста Японцями для Китаєць стало цілком несподівано. Китайці думали, що Японці не перейдуть через смугу Китайсько-Східної залізниці, щоб не порушувати неутралітету району, який знаходиться під впливом Росії.

В наступі на Ціцкар зі сторони Японців брали участь літаки, важка полевая артилерія, кіннота й піхота. Скобминовим ударом Японці легко розбили китайську армію й змусили її здезорганізовано відходити на північ. Тепер японські літаки бомбардують інші міста й райони Манджурії, де купляться недобиті армії генерала Ма. Між іншим Японці бомбардували місто Тайдун, що знаходиться 100 миль на північ від Харбіна.

В Манджурії перебувають нові японські війська, про які Японці кажуть, що це посиляються лише на зміну змореним військам свідкі, а не підсилення японської армії. З переходем Ціцкара до рук Японців вони стали тепер панамі ситуації на значній частині північної Манджурії, бо Ціцкар є дуже важним стратегічним, комунікаційним та економічним центром.

КАЙ ШЕК ПОВЕДЕ АРМІЮ ПРОТИ ЯПОНОЦІВ.

ШАНТАЙ (Китай). — Президент китайської республіки й головкомандуючий всіми китайськими військами, генерал Кай Шек, заявив на секретному засіданні своєї партії, Куомінтанг, що він поведе армію проти Японців. Кай Шек сподівається виставити в короткому часі дво-мільонову армію, на чолі якої стане він сам.

Кай Шек вийшов до Пекіна, щоб там відбутися наради з буючим губернатором Манджурії, Ченг-Гсюліяном, якого Японці скинули з губернаторства. В Китаю розпочалося завазяття агітація за війну проти Японії й закляки до населення стати в обороні цілости й незалежності всього Китаю.

МОСКВА МОВЧИТЬ.

МОСКВА (СССР). — Японський посол передав радянському уряду відповідь свого уряду на обвинувачення Москви, що Японці ширять чутки про те, що Москва пособляє Китаєцям. У ті відповіді разом з тим повідомляється, що Японці захопили Ціцкар і що вони не перешкаджатимуть нормальному рухови на Східно-Китайській залізниці.

Радянський уряд ще нічого не заявив на цю відповідь, бо покино "пильно й студіює".

ЯПОНОЦІ ДИКТУЄ ЛІЗИ НАЦІІ.

ПАРИЖ (Франція). — В той час, як члени Ради Ліги Націй не можуть знайти спільної платформи для виступу в японсько-китайському конфлікті, японський представник заявив, що Японія не звільнить Манджурії до того часу, поки не буде підписаний нею безпосередньо з Китаєм новий мирний договір. Цей договір має забезпечити всі інтереси Японії в Манджурії.

Доки такий мирний договір не буде складений, Манджурія має лишитися під японською воєнною окупацією.

БРІАН УСТУПИТЬ.

ПАРИЖ (Франція). — В парламентарних колах поширюється чутка, що міністер справ закордонних, Бріан, уступить зі свого становища. Після останніх дебат у справі міжнародної політики Бріан не був присутній у парламенті. Це ще більше підтверджує чутки про його уступлення.

ГОВОРЯТ ТАКОЖ ПРО МОЖЛИВІСТЬ УСТУПЛЕННЯ ЦІЛОГО УРАДУ ЛЯВАЛ, ПРОТИ ЯКОГО ВЕДУТЬСЯ ГОСТРІ АТАКИ ЧЕРЕЗ НЕЯСНІСТЬ У ПЕРЕГОВОРАХ З БЕРЛІНОМ ТА ВАШІНГТОНОМ.

СТАЛІН ДАЛІ ВІДХОДИТЬ НАЗАД.

МОСКВА (СССР). — По наказу Сталіна переведено основну ревізію сілчюного п'ятилітня, що мусить початися від 1 січня 1933 року. Вей плани значно візніо, а особливо в тяжкій індустрії. Радянська Росія відмовляється від свого гасла "дигнатися й перестигти Америку".

До такого рішення примусило Сталіна тяжке економічне становище Росії й світова криза, що тяжко відбивається на російському експорті. Тепер Росія має значно зменшити свій експорт.

БОРОНЯТЬ БЕРЕТЕЙСЬКИХ ВІЗНІВ.

ВАРШАВА (Польща). — Суд над берестейськими в'язнями ще триває далі. Уряд заборонив місцевій пресі давати відомості про переслідування в суді, які тичатся діяльності уряду та часу перебування підсудних у берестейських фортеці. Більшість свідків зі сторони оборони кажуть, що обжаловані не мали ніколи на цілі сидю скінуті уряд Пасудського.

Бувший львівський воєвода, Дуні-Борковський, свідчить, що польські радикальні партії не вивувати за українським заворушенням та за розповсюдження поза кордоном відомостей про польські звірства в Галичині.

"SVOBODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 9-33 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:

Subscription Rates	Foreign and Jersey City Rates
One year \$7.00	One year \$10.00
Six months \$3.75	Six months \$5.00
Three months \$2.00	Three months \$2.75

ПЕРЕПІСЛАТА:

Subscription Rates	Foreign and Jersey City Rates
One year \$7.00	One year \$10.00
Six months \$3.75	Six months \$5.00
Three months \$2.00	Three months \$2.75

За оголошення редакція не відповідає.
3 Кандидатів належить вислати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
За кожен зміню адресу платитиме 10 центів.
Тек. "Свобода": Montgomery 5-0408. Тех. У. Н. С. Montgomery 5-1888.
Адрес: "СВОВОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВОКЕР В ОБОРОНІ МУНІЯ

Мейор найбільшого в світі міста, себто Нью-Йорку, відомий у цілій Америці, а навіть в Європі, як веселий, повний гумору "Джімі". Ота дотеперішня популярність мейора Вокера будє нічим у порівнянні з тото, яку він готов здобути, коли йому вдасться причинитись до звільнення Тами Мунія. Бо саме з боку Вокера можна будє найменше надіятись такої оборони.

Справа Тами Мунія як надто добре відома, щоби над нею широко розписуватись. Тяжить вона на великою племю над Америку і ніякий свобододобний Американаець не годеє зрозуміти, як те, що могло приключитись в часах воєнної гістерії, може мати місце в часах, коли повинна рішати якась справді місцевість і людність.

Вирізанням зізнанням свідків стверджено, що Муні карється у тюрмі 15 літ цілком невинно, бо засуджено його за кидання бомби в Параді Поготи в Сен-Франсиско в 1916 році на підставі фальшивих зізнань. У невинність Мунія вірити також і мейор Вокер. І не тільки він, але тисячі визначних людей, котрі від літ роблять старання, щоби звільнити Мунія.

Крок, на який рішився Вокер в обороні Мунія, набирає драматичності ще й з того боку, що з ним звизана 80-літня мати Мунія. Ота старушка пише до Вокера як каже, що мусить їти до шпиталю й в ім'єні Бога благословляє мейора, щоби він допоміг їй побачити перед смертю свого сина, котрий завжди був добрий для неї.

Судба Мунія є тепер у руках Джеймса Ролфа м. о. губернатора Каліфорнії. Він один може помилувати Мунія. Та звільнення Мунія не може бути ніяким помилуванням, а тільки виявом примітивної справедливості. І треба дати мейорові Вокерові призначити за те, що він саме так ставити справу, що виразно підносить, що засуд Мунія був опертий на кривовиписі.

Губернор Ролф є особистим приятелем мейора Вокера. З заяви Вокера виходить, що він уже має розмову з Ролфом щодо Мунія та що губернор знає, що Вокер уважає Мунія невинуватим у бомбовім замаху. Тому годі передбачити, як теперішня інтервенція Вокера заважить. Всеж таки через таку інтервенцію справа набрала тепер нового розголосу і є надія, що може так відставити виритувати невинну жертву. Та як би не було, Вокер здобуває на великий благородний учинок.

П. Котович.

ЧОТИРИ РОКИ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ

(Спогади бущого комсомольця).

Хоч цей агротехнік і в со-вісно ставив до своїх обов'язків, то ветаки його мето-ди навчання були не на висоті наших загально-приятних ме-тодичних вимог. Зосбна, в навчанні грамоти, він перш-шов від методи цілих слів, як-а для нього було нечуваною новиною, до звукової. В по-літхованню він не давав за-гальних понять про консти-туцію СРСР, про Україну і т. д., як це робиться в школах, але робив напосов на останніх "ловячих" разладах, в яких їм, зрештою, я сам погано о-рієнтувався.

При їдї, нагоди сажу, що крім основного наказу про пер-сональну їдї вчителя в 1-йшй Центральній школі ми не ба-чили ніякої допомоги від ра-йонної інспекції ЛН у на-шій праці.

Все загалом, адміністрати-вне в господарстві керівництво було в руках нашої комісії, а методичне — в руках ме-тодичного комітету, що його ви-дїляла спілка "Робос". Цей ко-мітет складався з трох пе-дагогіч-коміксників з доре-волюційних педагогічних ста-леж.

Ранішо вестено, через те, що учні перестали вже нор-мально відвідувати школу, ми ухвалили зробити випуск.

Проектувалося зробити це вистіпавши до своїх обов'язків, то ветаки його мето-ди навчання були не на висоті наших загально-приятних ме-тодичних вимог. Зосбна, в навчанні грамоти, він перш-шов від методи цілих слів, як-а для нього було нечуваною новиною, до звукової. В по-літхованню він не давав за-гальних понять про консти-туцію СРСР, про Україну і т. д., як це робиться в школах, але робив напосов на останніх "ловячих" разладах, в яких їм, зрештою, я сам погано о-рієнтувався.

Перед випуском я якось зай-шов у центральну школу зї розмовляти з дітьми:

— Діти, що з вас ходив ми-шудного року до школи лікне-пши?

Підняли руку шось з по-ловини дітей. Питав одного:

— А чого ти і цього року ходив сюди, а не до групи ма-лописьмених?

— Бо я за літо забув чита-ти.

Я зсудив дітям важливість босійших вітрах, закликав їх, щоби не розлучалися з книж-кою не тільки на протязі діти, а й на протязі цілого свого життя.

Наша комісія і методком встановили пеню, що, при-наймї, на наших веропрісних ґрунті невідати неписьмен-ності спостерігається у 60% дітей, що закінчили такі оди-рнічі (фактично шостимісичні) школи ЛН. Тішити себе на-їво, що в інших селах України лише, було підком безділ-навою ліпоною.

На закінчення ще хоту ска-

ЩО ДІЄТЬСЯ НА РІДНІЙ ЗЕМЛІ

(Реферат, виготовлений на Річний Засідання "Об'єднання Українських Організацій в Америці").

Тому нехай кожний сам за-діає українські кредитові становитись, чи не було би інституції давали позички встановили якусь частину свого тільки українським селянам на капіталу в центрі в краєві ук-купно землі. Селянин купив райський муніра! Але тільки землю, селянин трохі краєві центри, бо за них заборучу-лу, а решту капіталу му-ряло необчислено висока.

Що зискали на цьому об-стороні? Одно, що краєві установи платять за капітал, вложені в доларовій валюті, сім (7%), отже майже подвій-но стільки, що американські, а друге — місцеве населення скріпилося би виразу, стало би більше самостійне, неза-лежне. Власно від капіталу вартість, як правді саба по-варті, що знаєти, що його майно осталося серед власного на-роду, може й у його родні.

А що було би, як би та-настала політична переміна в Польщі?

Могло би статись, що хо-чє за українські кредити гаранту-українська земля, а на неї пе-реміняє не буде. Польща; створ-ення з волі Америки, у вели-кій мірі американським кре-дитам фінансована, ніколи не виречиться довгів, затягну-тих в Америці. Бойд не мож-є на собі того уявити. Навіть Совіти платять довги, які во-ни самі затягують.

Тому сід би американським українським організаціям, а в першій мірі "Об'єднанню", по-вести в інтересі самої такої ім-іграції організовану акцію в тому напрямі, щоби спонукати тих, які мають якісьнебудь за-пас готівки, вкладати її на щадницю в українських фінан-сових централь Галичини. Угладнення цього голосу ма-лоб велике значіння не тільки економічне, але й політичне.

Всі інші проекти у зв'язку з тото справою можна згори уважати за нерелевентні. Це вже виказали деякі спроби, но, не той тепер час. Одиноко-реальним було би — вкладати в краєвих українських фінан-сових централь готівкі капі-талу.

Чи не могли би бути реле-ванте покласти до осіб, чи створенням якоїсь посередної централі тут, на місці, це по-винно бути предметом розваги цієї народи. А що справа важ-на і не дається доричовно чо-робити, може не булоб зайве поручити це Господарській Ко-місії при "Об'єднанню", яка би

в короткому часі кредиторна

сторії який, що між на-родом нема продовженого "сміття", до роки якого ба-жав би нас дехто вестити. Хіба, що даним парі сам він сам

робив би себе. Навіть-такі наро-ди дикі, білий й брудні як пле-мя бєдє, з якого вийшов Джін-гісхан, вродар двох третіх частин Азії та половини Євро-пи, можуть на довго рішати про долю континенту! І на-воки, такі народи, як творці пірамід, величких старинних святих, валиччеських вежі та

зодушних садів Семіраміди, задуши ним, розвіялись як пилина на вітр. Тут не помо-же мудрування, мовляв: усю-му буває кінець. Правда, що вєчір настає і заходом сон-ця. Але не це важке. Важке тільки те, як ти день провів, що ти за той день зробив. Гляди, щоб і ми не йшли спати, не полишаючи саду нашої праці, наших заходів. Пам'ятаймо, що боротьба за Галичину — це боротьба за Україну.

Велика думка-ає: робити-навіть одиноким селяноку. Це тільким буде тріть одинокі. Тому не траймо віри, а ста-вляймо всі до боротьби за бо-же і людське право народу. Нехай виставлять шарту у наших серцях, а ніхто не змо-же нас побити! — каже їд-іайський поет-герой, Д'Анун-ціо.

Тому скажимо собі, що "Розібємо скалу, роздробимо граніт і крокви власною і власними кістками. Твердий змуремо гостинцеві і за нами. Прийде нове життя, добро нове у світ".

Рідна Школа.

В дотеперішньому рефераті порушено здебільша майже всі організовані провни українсь-кого народу та етапи його бо-ротьби не те що кращу долю народу, але за його будуче. Та-ке можна почитати однією установою, якою не найбіль-ше заважить своєю діяльністю на тій будучині. Це

Рідна Школа.

За завдання супроти майбу-тності народу така велика, що навіть не годилося би обгово-рювати її діяльність всуми-ш з іншими ділянками.

Представмо собі, що ми, су-часники, дїшаємо вальке я-робути учительства, про ос-новні майно в неосвічені, не-уважна буре для убогої мо-заліди не з тото, що з ним робити, ні го-гочного й дітотого журна-ли обходиться. Це саме було з усім надбавним наро-ду, кождє же було заплево-го покоління, яке буде гліше й спроможє перебрати ті над-бавки не тільки в управу, але й розбудову.

Протягом 50 років прапо-вює уже три покоління най-всвідоміших людей над тим, щоби уложити цілу систему цього способу, як зробити спо-собним грядучі покоління — перебрати цінний спадок ма-теріяльних і моральних дір-нак, тобто над системою ви-коштів мождї.

Коли звачимо, що перш-проблемні громадської думки в Галичині подалась наново шобно в 1848 р., то мусимо дїдуватися, що вже в 1882 р. пришло до "організаційних товариств", яке на довгі роки, крім гтарів, не да-вало організовані одиниці ніякої матеріальної користі.

Тому, який не дїляться на розвиток "Рідної Школи" в перших початках, всеж та-кого з підвоєм прийшло до нас, що з тото, що вже істнувало, люди, які вже тоді бачили потребу звернути увагу в те, як, кулі її звертати тільки високо-культурні народи. Це свідчить, що в нашому народі завжди істнували як найкращі перші.

Питанням літ готовилися "Рідна Школа" до того праці, яку започаткувала, а заравом приготувала громадство на те, щоби ново в своїй масі підняло за свою — справу рід-ного шкільництва. І коли по-казалися безплідними всі зу-сильні здобути українську державну школу відповідо на потреби її чисельності народу, тоді кинено ключ: осноувати "Рідні школи". На початок узято дітоті школи, бо вихо-ванням дітоті ніхто в нас не ці-кавився, а всікі спроби створити державну школу для діт-оті не вдавалися. В р. 1898 о-сновано першу дітоту школу у Львові, незалежно пішли за нею далші дітоті, а в р. 1906 вже в основано першу приватну школу на селі в За-рваниці, зодочіського повіту.

Як до часу оснування пер-ших приватних шкіл звертало "Рідна Школа" головну свою увагу на "організаційну пі-оті".

Тависно від них ворожо. Оди-не під тисненням вищих чинів у деяких округах були ут-ворені такі школи. На Херсонщині була зор-ізована одна така група при нашіх профіколі. При окріп-лектурі утворено іспитову ко-місію, покликану з усієї ок-руги командированих сілгруп-комісн спілки РЗЛ кандид-тати, а чєбє зсудити цих кан-дидатів і викладати їм білі 40 чоловік, всіх їх без ніякого іс-тиснення.

Всєх не було готови до при-няття цих гостей: бракувало гуртожитків, не було їдї, але все це сик-так, за допо-могою кооператив сьларди, СІЛБКВД на протязі двох ти-жнів налагодилися.

За цей час число канди-датує збільшувалося і ми са-мі утворили іспитову комісію.

(Далше буде).

ТЕАТРАЛЬНІ ШУТКИ. ДІЯ ДІТЯЧОГО ТЕАТРУ

ЯКІ МОЖНА НАВУТИ В КИНАРНІ СВОБОДИ.

ВЕНЧЕР С. НИКОЛАЙ, сценічний образ в 1 акті. Акт. Палаченко 15.
ГОСТИНА С. НИКОЛАЙ, сценічний образ в 2 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 3 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 4 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 5 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 6 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 7 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 8 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 9 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 10 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 11 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 12 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 13 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 14 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 15 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 16 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 17 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 18 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 19 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 20 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 21 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 22 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 23 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 24 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 25 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 26 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 27 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 28 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 29 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 30 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 31 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 32 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 33 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 34 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 35 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 36 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 37 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 38 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 39 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 40 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 41 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 42 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 43 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 44 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 45 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 46 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 47 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 48 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 49 акті. Акт. Палаченко 15.
СВІТІЙ НИКОЛАЙ, сценічний образ в 50 акті. Акт. Палаченко 15.

Точний чисельний список акторів в кінотрі Свободи. Замовлення будують списки, який по одержанню підписався. Не будуть зсудити ті уклади на такі акторів, які прибули без підпису.

81-83 GRAND ST., "SVOBODA", JERSEY CITY, N. J.

